

14.9.2020

Maa- ja metsätalousministeriö

Maatalousneuvos Kari Valonen

Erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius

UJ 16/2020 vp

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistusta koskevat ehdotukset – muutokset elpymisvälineen toimeenpanemiseksi ja katsaus uudistukseen

Muutokset elpymisvälineen toimeenpanemiseksi

Komissio antoi 27.5.-2.6.2020 ehdotukset EU:n elpymissuunnitelmaksi, jonka tavoitteena on tukea koronaviruksen jälkeistä talouksien uudelleen käynnistämistä ja Euroopan elpymistä. Osana tätä pakettia komissio ehdotti muutoksia alkuperäiseen ehdotukseensa yhteisen maatalouspolitiikan strategisia suunnitelmia koskevaksi asetukseksi (COM(2018) 392 final) (YMP:n strategiasuunnitelma-asetus) elpymisvälineen toimeenpanemiseksi maaseudun kehittämistuen avulla. Tuki olisi kohdentunut vuosille 2022-2024.

Neuvosto ja Euroopan parlamentti pääsivät kesäkuun 2020 lopussa poliittiseen sopuun kahden vuoden siirtymäajasta tulevan YMP:n toimeenpanoon. Eurooppa-neuvoston heinäkuisen rahoituskehys- ja elpymisvälineratkaisun myötä ja ottaen huomioon kahden vuoden siirtymäajan puheenjohtajavaltio Saksa ehdottaa elpymisvälineen toimeenpanoa Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa koskevan asetuksen (EU) N:o 1305/2013 avulla. Teknisesti asia toteutettaisiin osana yhteisen maatalouspolitiikan siirtymäkauden substanssiasetusehdotusta (COM(2019) 581 final), joten elpymisvälineen maaseuturahaosuuden oikeusperusta muuttuisi komission ehdottamasta YMP:n uudistuslainsäädännöstä siirtymäkauden substanssiasetukseksi. Suurin osa jäsenvaltioista on toivonut Euroopan elpymisvälineen etupainotteista käyttöönottoa YMP:n maaseuturahastosta vuosina 2021 ja 2022. Siirtymäkauden substanssiasetus palveleekin hyvin tätä tarkoitusta.

Puheenjohtajavaltion ehdotuksen mukaan elpymisvarat on tarkoitus jakaa YMP:n kahden vuoden siirtymäkaudella niin, että vuodelle 2021 kohdennetaan 30 prosenttia ja vuodelle 2022 kohdennetaan 70 prosenttia elvytysvaroista. Puheenjohtajavaltio on esitellyt asiaa maatalouden erityiskomiteassa. Rahoituskehyspäättöksen mukaan maaseuturahaston varsinaiset määrärahat otetaan etupainotteisesti käyttöön vuonna 2021 ja puheenjohtajavaltion ehdotus tasaisi käytettävissä olevia määrärahoja ohjelmakauden alkuvuosina.

Asian käsittelyä jatketaan siirtymäkauden substanssiasetuksen kolmikantaneuvotteluissa neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission välillä ja ratkaisua odotetaan syyskuun 2020 loppuun mennessä.

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus - tilannekatsaus

Kroatian puheenjohtajakaudella keväällä 2020 YMP:n uudistuksen neuvotteluita edistettiin poikkeusoloista huolimatta. Kroatia jatkoi erityisesti uuden toimeenpanomallin ja ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden kehittämistä. Kroatia antoi työstään edistymisraportin kesäkuussa 2020 maatalous- ja kalastusministereiden epävirallisessa videokokouksessa.

Eurooppa-neuvostossa 21.7.2020 saavutettu sopu monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) on edistänyt myös YMP-uudistuksen neuvotteluita. Puheenjohtajavaltio Saksa on jatkanut YMP:n uudistuspaketin käsittelyä ja pyrkii saavuttamaan neuvoston yleisnäkemyksen uudistuksesta maatalous- ja kalastusneuvostossa 19.-20.10.2020. Osana MFF-neuvotteluita ratkaistiin monia maatalouspolitiikan substanssiasioita, kuten suorien tukien tukikatto, tukien tasaaminen jäsenvaltioiden välillä ja maatalouden kriisivarauksen säännöt.

Puheenjohtajavaltio esittelee 14.9.2020 maatalouden erityiskomiteassa YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen MFF:stä Eurooppa-neuvoston hyväksymien päätelmien perusteella tehtävät muutokset.

Jotta neuvoston yleisnäkemyks voidaan saavuttaa, neuvoston on vielä löydettävä yhteisymmärrys erityisesti YMP:n vihreästä arkkitehtuurista. Puheenjohtajavaltio Saksa on esittänyt muun muassa, että ekojärjestelmistä tehtäisiin jäsenvaltioille pakollisia ja niille korvamerkittäisiin vähimmäisosuus budjetista. Tämän lisäksi rahoituksen joustavuutta lisättäisiin niin, että ekojärjestelmien käyttämättömät varat voitaisiin uudelleen kohdentaa muihin suorien tukien toimenpiteisiin. Jäsenvaltiot ovat olleet vielä toistaiseksi melko jakautuneita asian suhteen. Puheenjohtajavaltio jatkaa asian työstämistä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.

Euroopan parlamentti käsittelee YMP:n uudistusta maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnassa (AGRI). Valiokunta äänesti mietinnöistä keväällä 2019. Euroopan parlamentti ei saavuttanut mietinnöistä ensimmäisen käsittelyn kantaansa vaalikaudella 2014-2019, vaan parlamentin kannan viimeistely jäi toukokuun 2019 lopussa valitulle uudelle parlamentille. Euroopan parlamentti jatkaa asetusehdotusten käsittelyä vuoden 2019 valiokuntamietintöjen pohjalta. Tavoitteena on äänestää mietinnöistä lokakuun 2020 täysistunnossa. Euroopan parlamentin mietintöjen laatimisesta vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen osalta ympäristön, kansanterveyden ja elintarviketurvallisuuden valiokunnalla (ENVI) on erityinen asema lausunnonantajina toimivien valiokuntien joukossa, sillä se on niin sanottu yhteistyöhön osallistuva (associated) valiokunta. Tietyissä tilanteissa yhteistyöhön osallistuva valiokunta voi jättää muutosehdotuksia suoraan täysistunnon käsiteltäväksi.

Kolmikantaneuvottelut YMP:n uudistuksesta voivat alkaa, kun Euroopan parlamentti on äänestänyt mietinnöstään ja neuvosto on saavuttanut yleisnäkemyksen. Ennakkoarvioiden mukaan kolmikantaneuvottelut käytäisiin keväällä 2021 eli Portugalin puheenjohtajakaudella.